

Proces Klimaattafel Limburg

Een procesaanpak waarmee de Klimaattafel Limburg wordt geïnspireerd om vanuit een gedragen droomdoel samen te werken aan de complexe opgaven die voor ons liggen.

Status en doel document

Na als concept te zijn besproken op woensdag 29 augustus is dit proces aangepast en zijn er een paar tussenstappen toegevoegd. Na overleg op 23 oktober definitief gemaakt.

Barticipatiedotcom heeft vooraf dit voorstel een mindmap gemaakt dat dient als leidraad. Zie de bijlage voor deze mindmap.

Inhoudsopgave

Status en doel document	1
Staccato	2
Doelen	2
Algemene werkwijze en filosofie	3
Proces	3
<i>Eerste bijeenkomst Ambtelijke Klimaattafel Limburg (AKL)</i>	3
<i>Sondering</i>	3
<i>AKL vergadering</i>	3
<i>Bestuurders informeren</i>	3
<i>Procesplaat</i>	4
<i>Inspiratiedag</i>	4
<i>Inspiratiesessie Bestuurders</i>	5
<i>Inventarisatie door kerngroep</i>	5
<i>Praatplaat</i>	5
<i>Optioneel: Huisstijl</i>	5
Indien we kiezen voor deze optie zouden we als volgt te werk kunnen gaan.	5
<i>BKL</i>	6
<i>On tour</i>	6
<i>Kruisbestuiving en creativiteit</i>	6
Regioisies en -uitwerkingen	6
Methoden	7
Tijdlijn	7

Staccato

Bestuurlijke
Klimaattafel
Limburg

Bestuurlijke- en Ambtelijke Klimaattafel Limburg, BROL, Stresstest, Waterpanel, Regionaal governance model voor klimaatadaptatie, hitte, droogte, wateroverlast, kwaliteit water, vestigingsklimaat, biodiversiteit, leefbaarheid, Omgevingswet, gebiedsvisies en gebiedsuitwerkingen, meerlaagse benadering, programma's en projecten, samenhang, ruimtelijke kwaliteit, stakeholders, duizend bloemen bloeien, tweede ring, infrastructuur, bodembeheer, inwoners initiatieven, samenleving in beweging, droomdoel

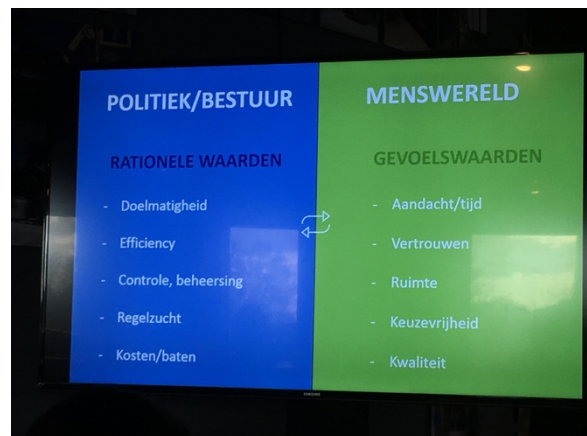
Doelen

- Gemeenschappelijk droomdoel of -doelen formuleren (de 'why');
- Een wenkend perspectief met kansen formuleren en delen;
- Versterken samenwerking: van institutionele samenwerking naar intrinsieke motivatie;
- Bestuurlijke drive een boost geven, van sense of urgency naar bestuurlijke verantwoordelijkheid en daadkracht;
- Van maatschappelijk belang naar brede maatschappelijke beweging;
- Complexiteit en governance waar mogelijk versimpelen;
- Leren experimenteren;
- Betrekken stakeholders bij het bereiken van de droomdoelen;
- Slimme verbindingen leggen die leiden tot nieuwe creatieve inzichten;
- Ons werk zoveel mogelijk verbeelden zodat via storytelling onze boodschap en ook onze inzichten voor een breed gehoor toegankelijk worden.
- Gebruik maken van de kracht van de verbeelding;
- Van het oude SMART naar het nieuwe SMART;
- Van werken in een systeemwereld naar werken in de menswereld;
- Van probleemgestuurd naar oplossingsgericht werken;
- Elkaars taal leren spreken;
- Lol en plezier hebben in onze gemeenschappelijke opgave;
- Meer zicht krijgen op mogelijke innovaties, slimme oplossingen;
- Gebruik maken van de 'wisdom of the crowd';
- Zicht krijgen wie er mee kan en wil doen in dit vernieuwend proces.

Algemene werkwijze en filosofie.

2 bron: Floris Koot Knowmads

1 bron: Jan Rothmans

Proces

Het proces dat ik nu voor ogen heb ziet er het komende jaar als volgt uit:

De volgende schuingedrukte stappen zijn al gezet.

Eerste bijeenkomst Ambtelijke Klimaattafel Limburg (AKL)

Op 5 juli vindt de eerste bijeenkomst plaats van de AKL. Behalve een eerste kennismaking en afwerken van een aantal besluiten (voorzitterschap?) is het goed om dit procesvoorstel te presenteren. De AKL kan met ideeën en eigen suggesties dit voorstel verrijken. We zouden dan een principebesluit kunnen nemen dat het aangepaste procesvoorstel zal worden aangehouden als gemeenschappelijke leidraad. We zullen ook de vraag moeten stellen wie mee wil doen in de vernieuwende aanpak en of er wellicht anderen zijn die zich hierin beter thuis voelen. Zo zullen 'technenuten' in het algemeen zich toch vooral met hun vakmanschap bezig willen zijn en zich minder senang voelen bij een procesrol.

Sondering

Allereerst worden de meest betrokken en 'leading' bestuurders (Waterschap, vrz BROL en Provincie) geïnformeerd over deze aanpak en gesondeerd hoe ze tegen dit proces aankijken. Kortom laat hun het sein op groen zetten. (Het sein staat op groen, bp)

AKL vergadering

In de AKL zal dit procesvoorstel door middel van een presentatie door Bart Pastoor worden gepresenteerd. Verzocht zal worden in te stemmen met deze aanpak. Aangedragen adviezen worden zoveel mogelijk meegenomen in dit voorstel. (Er wordt rekening gehouden met de input, bp)

Bestuurders informeren

Het besluit van het AKL wordt door de deelnemers aan alle betrokken bestuurders voorgelegd om hun mee te nemen in deze andere aanpak. Hierin kunnen de 'kernbestuurders' (Waterschap, BROL en Provincie) zo nodig een inspirerende rol krijgen. (Bestuurders zijn geïnformeerd en akkoord, bp)

Procesplaat

Geheel in de lijn van de gezamenlijke wens om via storytelling en visual thinking aan de slag te gaan, wordt dit proces in een tekening (procesplaat) gegoten. Deze plaat dient om potentiële deelnemers in dit proces te enthousiasmeren om mee te doen.

Product: Dit proces overzichtelijk in één procesplaat.

Inspiratiedag bestuurders (BKL)

Met de deelnemers spreken we een dag af waarin we het volgende gaan doen:

- Kennismaken;
- Inventarisatie van wat er allemaal al loopt (klokken gelijkzetten, we beginnen niet bij 0);
- Vanuit de Gouden Cirkel (Simon Sinek) toewerken aan een gedeelde why en de daarbij behorende how (gedrag, houding, attitude) formuleren;
- Deze why gaan we doorvertalen naar een ruwharig droomdoel (BHAG);
- Verder verdiepen we ons in dit proces en middelen en gaan dat verder vormgeven (procesplan);
- Vanuit procesplan komen we tot een 1ste grove taakverdeling (wellicht is een kernteam een goede optie);
- Korte en lange termijn doelen benoemen binnen dat procesplan;
- Verder is er plaats voor fun (bv samen koken of BBQ-en);
- Tijdens de dag zijn er inspirerende inleidingen.

Het gaat dus nauwelijks om inhoud maar over gemeenschappelijk doel, houding en gedrag.

Deelnemers aan de inspiratiedag zijn de leden van de Bestuurlijke Klimaattafel Limburg. Dat zijn vertegenwoordigers van de volgende organisaties:

- Provincie Limburg
- Waterschap Limburg
- Vertegenwoordiging Limburgse gemeenten
- Land- en Tuinbouw (Limburgse Landbouw en Tuinbouw Bond, LLTB)
- Industrie (Limburgse Werkgevers Vereniging, LWV)
- Recreatie (Recron)
- Waterleiding Maatschappij Limburg (WML)
- Rijkswaterstaat (RWS)
- Rijksvertegenwoordiging (ministeries I&W, EZK en LNV)
- Terrein behorende organisaties: Staatsbosbeheer, Stichting Het Limburgs Landschap en Natuurmonumenten)
- Woningcorporatie(s)
- Vereniging Eigen Huis
- Bouwend Nederland Limburg

Tevens nodigen we de zogenaamde 2^e schil uit als 'wilde ganzen' tijdens deze dag. Wilde ganzen zijn deelnemers die inhoudelijk of procesmatig weinig van doen hebben met klimaatadaptatie, maar wel van belang zijn in de uitvoering van maatregelen of tijdens extreme weersituaties. De tweede schil zijn overigens organisaties die in actie komen als het een keertje fout gaat. Dit kunnen zijn:

- GGD
- Politie
- Brandweer

Producten: Droomdoel(en) en procesplan.

Inspiratiesessie ambtenaren (AKL).

Ook met de ambtenaren (Ambtelijke Klimaat Tafel Limburg) gaan we aan de slag met een inspiratiesessie. Input voor die bijeenkomst destilleren we uit de 1ste inspiratiesessie van de bestuurders die daarin een richting hebben aangegeven. Ook uit deze sessie genereren we een (aangescherpt) droomdoel en een (geactualiseerd) procesplan.

Producten: Droomdoel(en) (aangescherpt) en (geactualiseerd) procesplan.

Inventarisatie door kerngroep

Op basis van beide bijeenkomsten gaat de werkgroep aan de slag om de input in elkaar te vlechten om te komen tot een gemeenschappelijk beeld van droomdoelen en proces. De output van deze bijeenkomst vormt de input voor de volgende stap: de praatplaat.

Product: input voor maken praatplaat

Praatplaat

De why, how en droomdoel uit de beide sessie zijn de uitgangspunten om het kernteam, samen met een 'tekenaar' (aan de hand van visual thinking en – concepting) onze ideeën te verwerken in een praatplaat: visie en missie. Deze dient om ons verhaal consistent en pakkend te kunnen vertellen aan iedereen die niet in het AKL zit. Het maken van zo'n plaats is interactief zeer intensief. Dat doen we het liefst met een kleine delegatie uit de AKL. Het eerste concept 'bespreken' we met de overige AKL leden. Deze verrijken de plaat met hun ideeën. Tekenaar en delegatie gaan de plaat dan definitief vormgeven.

Plan B: Indien de praatplaat te ingewikkeld wordt omdat we er teveel in willen proppen, kunnen we ervoor kiezen om per thema een praatplaat te maken. Dit laatste heeft niet de voorkeur maar kan als tussenstap noodzakelijk zijn. Daarna kan nog altijd een overal praatplaat worden samengesteld of getekend. Overigens zal plan B een hogere kostenpost met zich meebrengen die nog niet is verdisconteerd. We zullen met plan B terug moeten naar de bestuurders en budgetverantwoordelijke.

Product: Praatplaat, die ons verhaal verbeeldt.

Optioneel: Huisstijl

Om de praatplaat te kunnen gebruiken en om een breder publiek te kunnen gaan aanspreken zullen we een huisstijl moeten ontwikkelen en een actieve **werknaam** bedenken. Bovendien zullen we ons moeten bedienen van eigentijdse middelen om te communiceren, waarbij een folder, flyer website allang niet meer voldoet.

Deze optie is overigens optioneel. Vanuit het perspectief van Barticipatiedotcom is deze stap niet onbelangrijk, zo leert de ervaring. Klimaat Tafel Limburg dient in eerste instantie als werknaam, misschien is er iets meer pakkender te bedenken. Klimaat is immers ook multi interpretabel, het kan ook duiden op de energietransitie waar wij niet over gaan.

Indien we kiezen voor deze optie zouden we als volgt te werk kunnen gaan.

Een groepje gaat, aan de hand van Barticipatiedotcom en een communicatiedeskundige, aan de slag om deze huisstijl zelf te ontwikkelen. We gebruiken nadrukkelijk de talenten die in de AKL (en daaromheen) voorhanden zijn.

Mocht het nodig zijn kunnen we nog altijd een bureau inschakelen om te verfijnen.

Het advies is om deze huisstijl los te gaan gebruiken van de institutionele uitingen. Maar ze ivm continuïteit wel technisch aan te hangen aan een van de deelnemende organisaties. M.a.w. de website AKL is straks voor alle Limburgers zichtbaar, maar niet in eerste instantie te herleiden naar een overheidsorganisatie. Hij hangt wel onder die van b.v. het Waterschap Limburg. Content is door een taakgroep aan te dragen aan de beheerder van de communicatiekanalen.

Doel is om organisaties en uiteindelijk de hele samenleving te gaan betrekken bij een gemeenschappelijke opgave.

Producten: werknaam, huisstijl en identiteit

BKL

De praatplaat is de basis van ons verhaal dat we aan de BKL bestuurders gaan vertellen. Dat doen we op een bestuurlijke 'heidag'. Los van de vergadercyclus. Doel is om bestuurders intensief met elkaar te laten kennismaken en hun drijfveren met elkaar te delen. Dit maakt het BKL collectief sterker. Ook hier weer: ook plaats voor fun of excursies.

Producten: bestuurlijk draagvlak en bestuurlijke drive

On tour

Aan de hand van de praatplaat gaan we het verhaal van de BKL/AKL vertellen aan alle deelnemende partijen: organisaties, gemeenteraden, besturen enz. Doel is om zoveel mogelijk bestuurders aan te laten haken aan ons verhaal om daarmee ambassadeurs te creëren. Daarmee doen we een oproep om mee te doen, te ontschotten en klimaatadaptatie te incorporeren in het 'DNA' van de deelnemende (ambtelijke) organisaties. We kunnen dat doen per gemeente of per regio. Beide hebben voor- en nadelen.

Producten: lokale inzichten, bestuurlijke drive, ambassadeurs

Kruisbestuiving en creativiteit

(Deze lijn loopt parallel aan de bovengenoemde processtappen.)

De materie is behoorlijk complex. Tevens zit de kracht van de uiteindelijke aanpak in de integraliteit. We zullen op zoek moeten naar een optimale mix van werkbaar en integraal. Dat kunnen we vormgeven door werkgroepen (tribes?), die met een specifiek thema aan de slag zijn, zo nu en dan aan elkaar te koppelen en hun de resultaten te laten delen. Vanuit de andere perspectieven kunnen dan interessante suggesties en ideeën worden aangereikt. Deze kruisbestuiving is essentieel om niet in de inhoudelijke technocratische valkuil te stappen. Bovendien zoeken we naar creatieve 'out of the box' oplossingen. Daarvoor is af en toe een waardevrij klankbord nodig. We zouden een niet-inhoudelijk' gedachtenpanel kunnen formeren (mensen die met de materie geen affiniteit hebben) om te luisteren naar de resultaten en voorstellen. Ook hier komen weer boeiende inzichten uit tevoorschijn.

Producten: creatieve oplossingen, integraliteit, nieuwe hulpbronnen, crossovers.

Regiovisies en -uitwerkingen

Uiteindelijk gaan we alle inzichten, verhalen en creatieve oplossingen inzetten om samen met belanghebbenden regiovisies en -uitwerkingen te gaan opstellen. Hoe de regio's

eruitzien kan verschillen. Dat kan op wijkniveau tot Limburgse schaal. Al naar gelang het thema maken we eerst een gemeenschappelijk en lokaal doel. Als dat doel helder is (wateroverlast) gaan we aan de slag met een gebiedsuitwerking. Hierbij gaan we grensverleggend en -overschrijdend werken niet uit de weg. We werken met creatieve en interactieve werkmethoden. Zo kan met de harmonie door de straat met tuinontwerpers in het kielzocht beter werken dan een folder in de bus. Dat laatste werkt alleen voor mensen die overlast ervaren. Voor anderen is een bewustwordingsproces noodzakelijk. Als voorbeeld: hoe krijgen we de mensen in Ulestraten zover om maatregelen te nemen ten faveure voor de mensen in Meerssen.

Producten: regiovisies of uitwerkingsplannen en het daadwerkelijk nemen van maatregelen.

Methoden

We gaan werken met andere instrumenten dan vergaderen. Daarmee gaan we de technocratische en institutionele krachten in de loop van de tijd om te buigen in beleving en netwerk denken. De **Omgevingswet** is het basisinstrument dat letterlijk een breekijzer is om anders en met de samenleving in dialoog te gaan. Werkmethoden die gebruikt kunnen worden zijn:

- Storytelling;
- Visual Thinking;
- Appreciative inquiry;
- Denkhoeden van de Bono;
- Theory U;
- Mindmapping;
- De kracht van verbeelding.

Algemeen uitgangspunt is daarbij: 'ontketen de vernieuwing. Zie de mindmap in de bijlage.

Tijdslijn

In grote lijnen ziet de planning er als volgt uit. Uiteraard afhankelijk van beschikbaarheid in de agenda's.

19 september 2018	procesplaat beschikbaar
November/december 2018	inspiratiesessie BKL
Januari 2019	inspiratiesessie ZKL
Jan/feb 2019	maken praatplaat met kernteam
Februari 2019	optioneel: communicatieplan (huisstijl enz.)
Maart 2019	BKL heidag op basis van praatplaat (resultaat teruggeven)
April 2019 e.v.	on tour langs gemeenten (raden en samenleving)
September 2019 e.v.	regiovisies en uitwerkingen
Doorlopend vanaf heden	'weten' verder uitwerken en kruisbestuiven

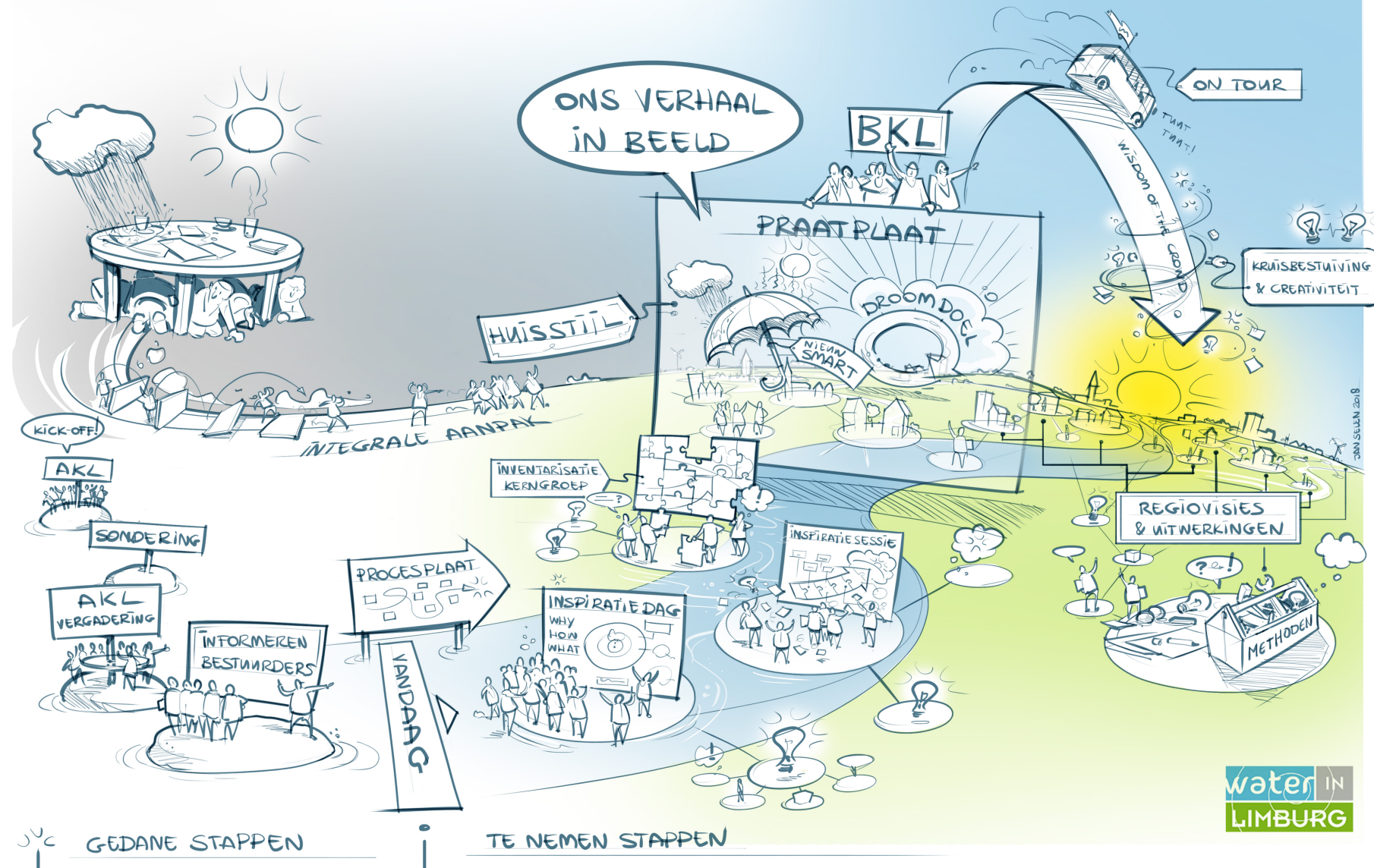
Geleen, 29 juni 2018
Status: Definitieve versie
Bart Pastoor

PROCES KLIMAATTAFEL LIMBURG

"DE-INSTITUTIONALISERING - VAN SYSTEEMWERELD NAAR MENSWERELD"

**B
A
R
T
I
C
I**
PATIE DOT COM

JAN SLEEN 2018

**water IN
LIMBURG**

